

Pedagogisen hyvinvoinnin osatekijät

Lähde: Sanna Wenström2020

Eskolanmäen koulun hyvinvointisuunnitelma

Päivitetty 11/2023

Täydentyy lukuvuoden aikana

Hyvinvointi Eskolanmäen koulussa

Pedagoginen hyvinvointi osa kaikkien koulussa toimivien aikuisten asia.

Pedagogista hyvinvointia syntyy keskinäisessä vuorovaikutuksessa sekä jokapäiväisissä kohtaamisissa.

Oppimisen haasteet ovat haaste hyvinvoinnille. Oppiminen ei ole mahdollista ilman riittävää hyvinvointia.

Hyvinvointi ei synny pelkästään pahoinvoinnin puuttumisesta. Positiivisen psykologian käsite kukoistaminen tarkoittaa optimaalista toimintakykyä, hyvinvointia ja hyvää elämää.

Vuorovaikutus

Hyvinvointia syntyy keskinäisessä vuorovaikutuksessa ja jokapäiväisissä kohtaamisissa.

Oppimisen, hyvinvoinnin ja motivaation kannalta on tärkeää myös vuorovaikutussuhde opettajan ja oppilaan välillä.

Henkilöstön työhyvinvointi

Hyvinvoivilla opettajilla on hyvinvoivia oppilaita!

PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020) hyvinvoinnin kehittämisen taustalla

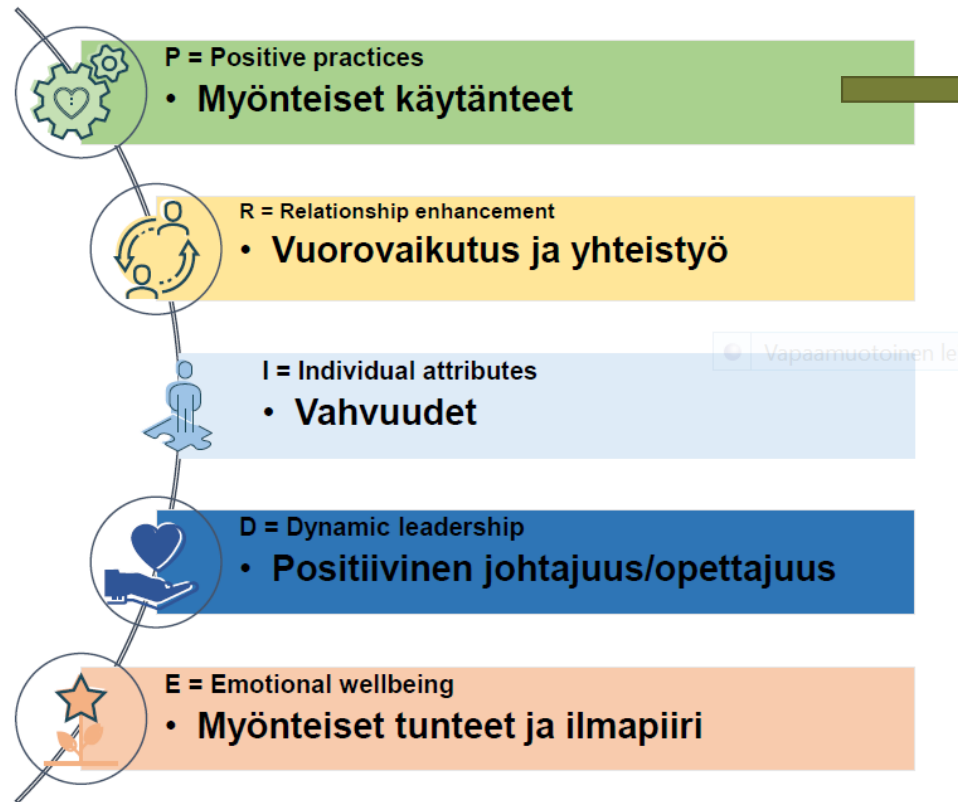
Tyhy-toimintaa (tiimi)

Monialaisen oppimiskokonaisuuden opettajille suunnatut tehtävät
Hyvinvoinnin lisääjinä asiakaslupaus, koulun sisäinen tiedottaminen, turvallisuussuunnitelma ja sen mukainen toiminta, henkilöstön arjen pelisäännöt, koulutus jne. (lukuvuosisuunnitelmassa)

Kehityskeskustelut

Vesot

Kouluyhteisön hyvinvoinnin taustalla positiivisen organisaation PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020)

Vesossa syksyllä 2021:

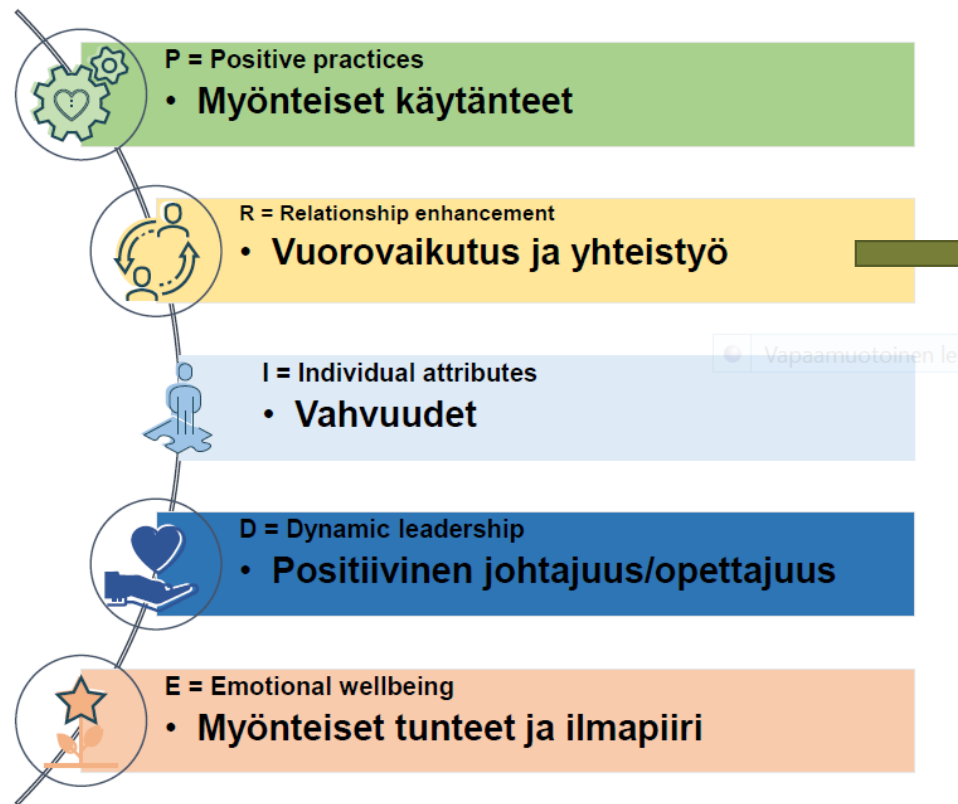
- Myönteiset käytänteet arjessa
- Hyvien ja toimivien asioiden huomaaminen
- Työyhteisön myönteiset käytännöt > Mitkä käytännöistä tukevat parhaiten hyvinvointia?
- Lukuvuosisuunnitelmien opettajaryhmien pohdinnat
- Oppilaiden ajatukset hyvinvoinnista

Vesossa syksyllä 2022:

- Työn imu ja innostus
- Innostuksen top10

Positiivisen organisaation kehittäminen arjessa

Kouluyhteisön hyvinvoinnin taustalla positiivisen organisaation PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020)

2021-2022:

- Millainen on hyvä työyhteisö?- pohdintaa
- Koko henkilökunnan Huoltamot (yhteispeli, THL)

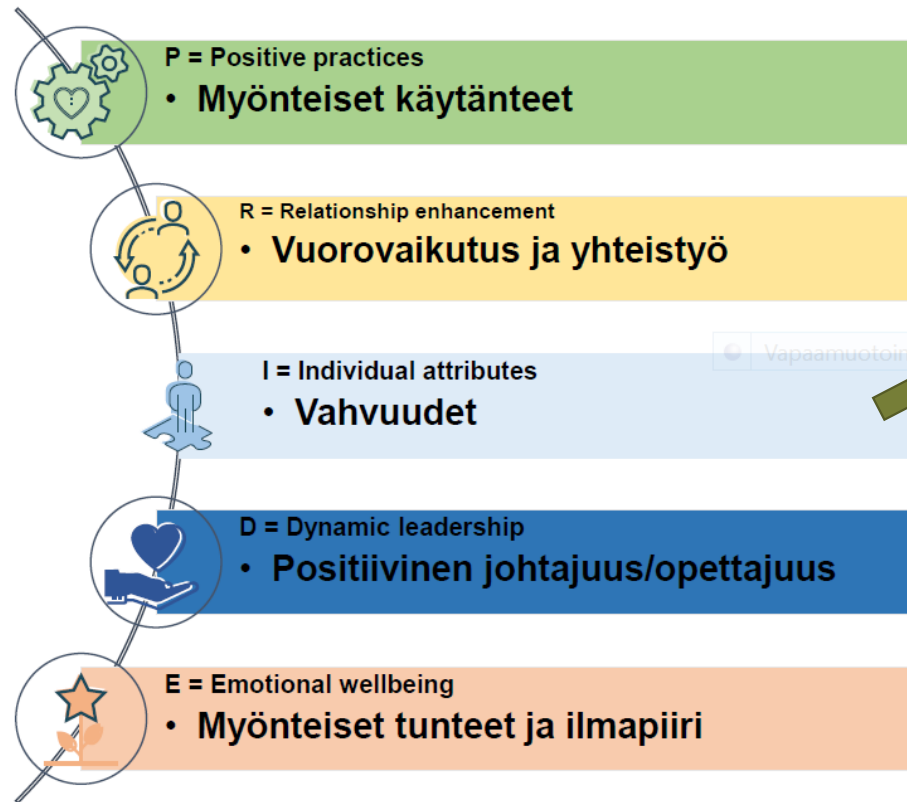
2022-2023:

- Huoltamot jatkuvat
- "KOHTAA, KIINNOSTU, KYSY, KUUNTELE, KIITÄ, KEHU, KANNUSTA"- opehuoneen seinällä
- Tavoitteena aito kohtaaminen, arvostus, läsnäolo ja kuunteleminen

2023-2024

- Yhdessä sovittu lukuvuoden painopiste myönteinen vuorovaikutus työyhteisössä
- Veso: henkilöstön temperamenttipiirteet, "toteemieläimet"

Kouluyhteisön hyvinvoinnin taustalla positiivisen organisaation PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020)

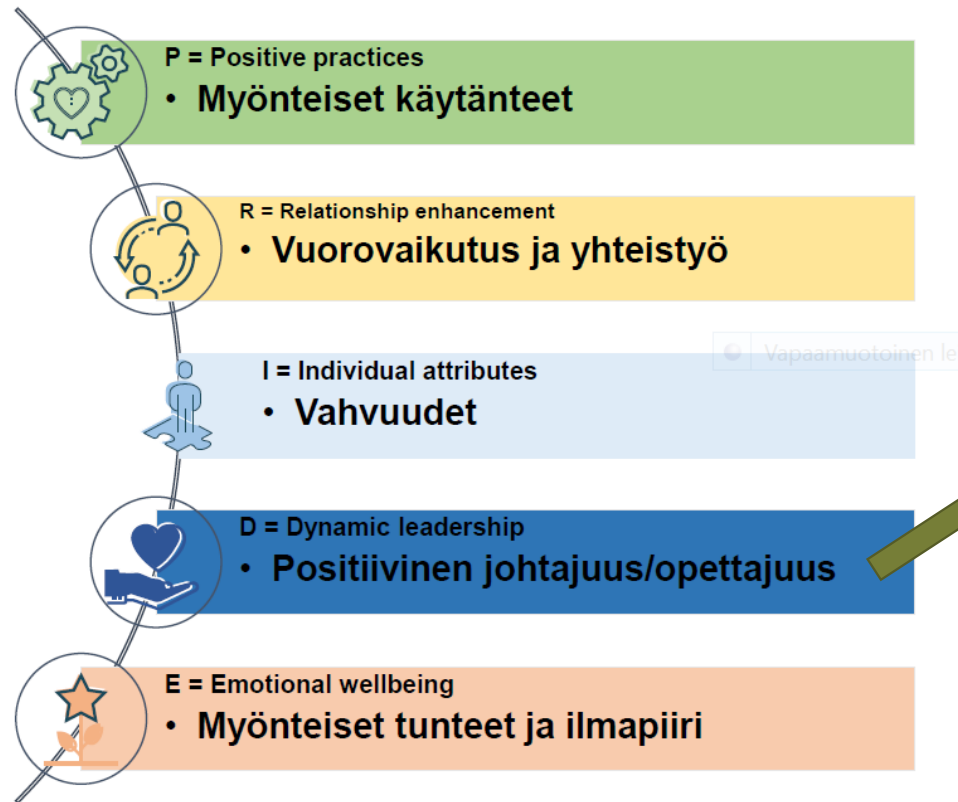
Vesossa tammikuussa 2022:

- Vahvuudet innostuksen, motivaation ja hyvinvoinnin lähteenä
- Laaja vahvuuskäsitys (Voimakehä®)
- Opettajien omien voimakehäkarttojen laatiminen (sis. VIA-kartoituksen) ja kehityskeskustelut

2022-2023

- Vahvuudet työyhteisön voimavaraksi
- Kehityskeskustelut aineryhmittäin / luokkatasopareittain (vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen)
- Koulunkäynninohjaajien vahvuuksien kartoitus (Voimakehä®)
- "Uuden vuoden voimakehä" jatkona kehityskeskusteluille (vahvuuksien käytön arviointia)
- Nelikenttä taidoista ja osaamisesta

Kouluyhteisön hyvinvoinnin taustalla positiivisen organisaation PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020)

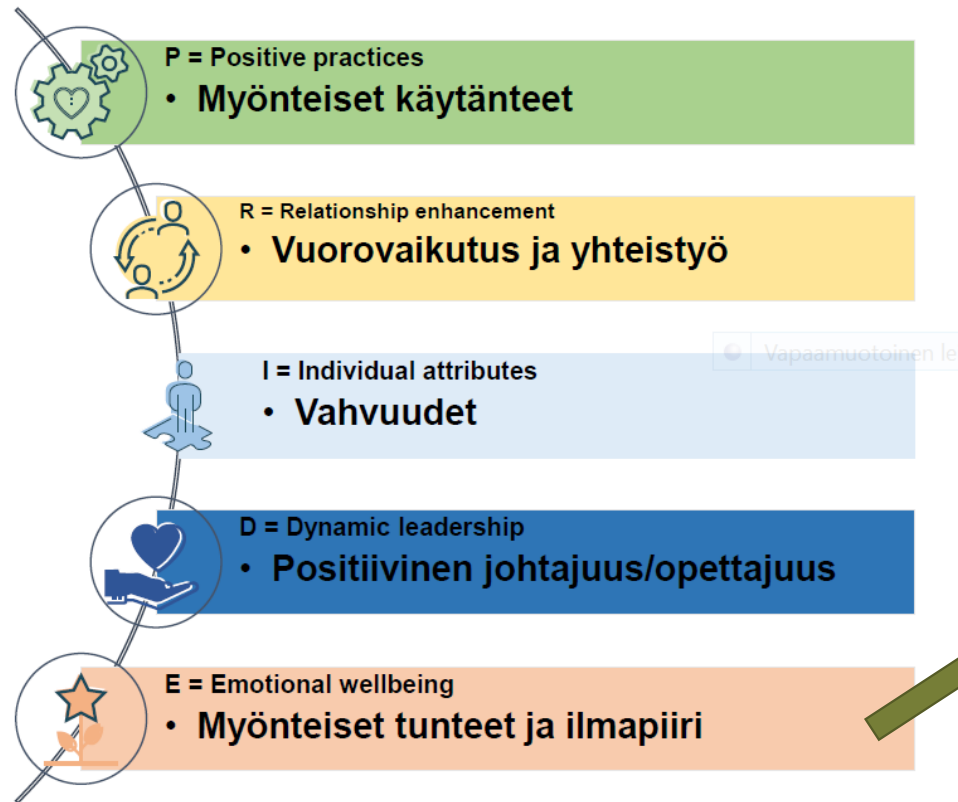
- Asioiden tarkastelu positiivisten silmälasien läpi
- Useiden opettajien pedagogiikan koulutuskokonaisuus (2022-2023)
- Positiivisena rehtorina kehittyminen

2023-2024

- Valinnaiset kehityskeskustelut: 1) laajaan vahvuuskäsitykseen pohjautuvat keskustelut (Voimakehä®), 2) hyvinvointikeskustelu, 3) keskustelu omien toiveiden pohjalta

Kouluyhteisön hyvinvoinnin taustalla positiivisen organisaation PRIDE-teoria (Cheung 2014, Wenström 2020)

Vesossa keväällä 2022:

- Myönteiset tunteet positiivisessa psykologiassa
- Myönteisten tunteiden vahvistaminen
- Avuliaisuus
- Negatiivisten tunteiden käsitteleminen
- Kiitollisuus
- Työssä koetut tunteet, niiden vaikutukset ja käsitteleminen

Vesossa syksyllä 2022:

- Myönteinen vuorovaikutus työyhteisössä (Cameron&kump.)
- Käytännön esimerkkejä omasta koulusta > läpikäynti opekokouksissa syksyn aikana > koonti opehuoneessa

Lukuvuonna 2023-2024 teemana myönteinen vuorovaikutus työyhteisössä

Oppilaan hyvinvoinnin tukeminen

Koulumme opetussuunnitelmasta:

“Eskolanmäen koulun tavoitteena on rakentaa yhdessä koulussa toimivien lasten, nuorten ja aikuisten kanssa oppimista ja hyvää kasvua tukeva yhteisö. Koulun toimintakulttuurin punaisena lankana on pyrkimys etsiä ja löytää oppilaiden vahvuuksia sekä tukea oppilaita omien vahvuuksien hyödyntämisessä.”

Miksi vahvuuksien tunnistamista tarvitaan?

Vahvuuksien tunnistaminen koulussa tukee oppilaiden hyvinvointia, myönteisiä tulevaisuuden odotuksia, koulumenestystä ja opintoihin sitoutumista sekä vahvistaa sosiaalisia taitoja (Salmela, 2016; Seligman ym., 2009)

Monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuonna 2022-2023

Hyvinvointia lisäämässä

Jakson alkuun:

- Opettajille alustus opekokouksessa jakson teemasta
- Materiaalit peda.netissä henkilökunnan kansiossa
- Opettajalle kolme vinkkiä omaan hyvinvointiin

Jakson aikana:

- Oppilaille luokanvalvojan tunti (tehtävä 1.)
- Nuoriso-ohjaajan vetämä tehtävä (tehtävä 2.)
- Lisätehtävä open kanssa/itsenäisesti (tehtävä 3.)

Esimerkki (2. jakso):

Vahvuustaidot

- 1 Luokissa: Tutustukaa eri luontevahvuuksiin. Piirtäkää vahvuuskädet ja kiinnittäkää ne seinälle.**
- 2 Voimabiisi**
Mikä on sinun voimabiisisi? Käytä voimabiisiäsi, kun tarvitsen tsemppausta tai kaipaat hyvää fiilistä.
- 3 Vahvuusbongausta**
Mitä vahvuuksia huomaat luokkakavereissasi? Kehu kaveriasi, kun huomaat hänen käyttävän jotakin luontevahvuutta. Kuinka monta vahvuustilannetta tänään bongasit?

Monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuonna 2023-2024: Hyvinvointia lisäämässä- teema jatkuu

1. Hyviä tekoja luokassa
2. Hyviä ympäristötekoja
3. Hyviä tekoja koulussa
4. Hyviä tekoja somessa
5. Hyviä tekoja yksinäisyyden vähentämiseksi

Opiskeluhuollon rooli oppilaiden hyvinvoinnin lisääjänä

Ryhmäytykset: 7.lk edeltävä toukokuu, elokuu ja marraskuu,
muut luokat tarpeen mukaan

Tunnetaitotunnit: 2.lk (kuraattori ja hyvinvointitutor)

Turvataitotunnit: 3.lk (kuraattori ja hyvinvointitutor)

Murkkutunnit: 5.lk (kouluterveydenhoitaja ja hyvinvointitutor)

Terveystunnit (mm. uni): 4.lk (terveydenhoitajat)

Some-tunnit: 4. ja 7.lk, muut luokat tarpeen mukaan (koulunuorisotyöntekijä)

Mielenhyvinvointitunnit: 5.lk, 8.lk (kuraattori ja hyvinvointitutor)

Päihdetunnit: 6.lk:n päihtäri, 8.lk (koulunuorisotyö)

Sexu-tunnit: 8. lk (erityisnuorisotyöntekijä)

Laillisuustunnit: 8.lk (vaihtuva vetäjä/asiantuntija)

Ysien "Elämän eväät": 9.lk toukokuussa (yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä)

Yksilö- ja pienryhmätoiminta

Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen

- Kivakoulu-toimintaa luokilla 1 ja 4 läpi vuoden
- Verkostotyö
- Poissaolojen seuranta (Koonti 3-4 kertaa vuodessa)
- JEA:n sankaritaidot / supervoimat
- Kummitoiminta (5.lk/1.lk, 6.lk/2.lk)
- Tukioppilastoiminta
- Oppilaskuntatoiminta
- Oppilaan hyvinvoinnin tukeminen, oppilaiden tuen tarkastelu (loka/helmikuu)
- Terveystoiminnan, kuraattorin, psykologin, hyvinvointitutorin ja kasvatustuutorin tuki
- Oppilaiden huoltajien osallisuus: vanhempainryhmän toiminta, vanhempainillat, tapahtumat, arviointi- ja oppilaskeskustelut

Elokuussa:

- Saattaen vaihteen - palaverit
- Lääkehoitosuunnitelmat

Syys-lokakuussa:

- Oppimissuunnitelmat, HOJKS:t, S2-suunnitelmat
- Seiskojen 1. kiva-viikko

Marras-maaliskuussa:

- Arviointi- ja oppilaskeskustelut

Marraskuussa:

- Seiskojen 2. kiva-viikko

Tammikuussa:

- Seiskojen 3. kiva-viikko

Maaliskuussa:

- Seiskojen 4. kiva-viikko

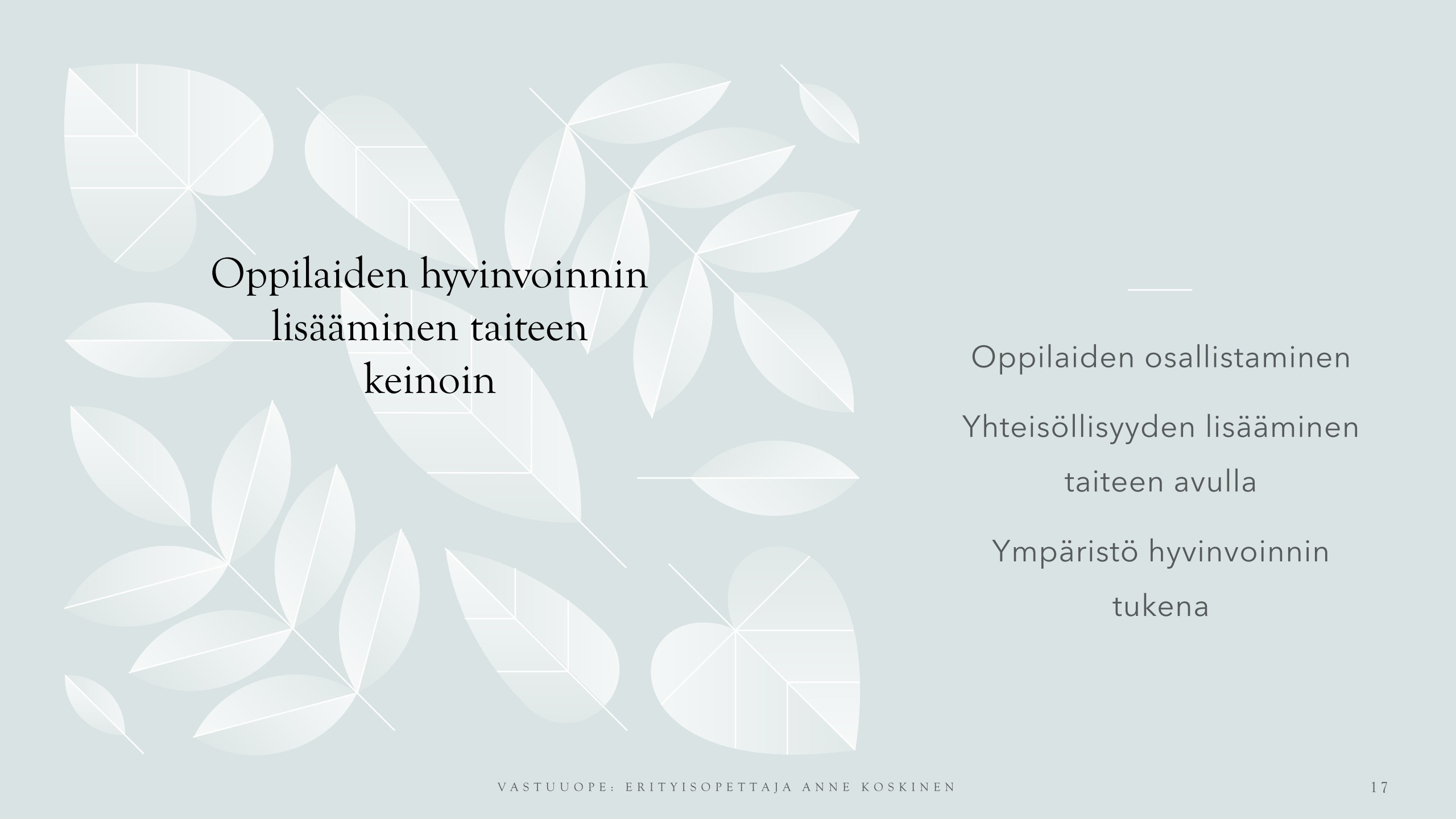
Toukokuussa

- Pedagogisten asiakirjojen arviointi

Liikunnalla hyvinvointia

- Kouvolan Liikkuva koulu- toimintaan osallistuminen
  - Välituntitoiminta
- Move!-mittaukset ja niiden hyödyntäminen (5.lk/8.lk): syyskuu 2023
  - Kouvolan harrastamisen malli: jatkuva
  - Kilpailut, yhteistyö seurojen kanssa
- Liikuntapäivät (min 1/lv): helmikuu (oppilaskunnan järjestämä) toukokuu 2023
  - Alakoulun yleisurheilukisat: syyskuu 2023

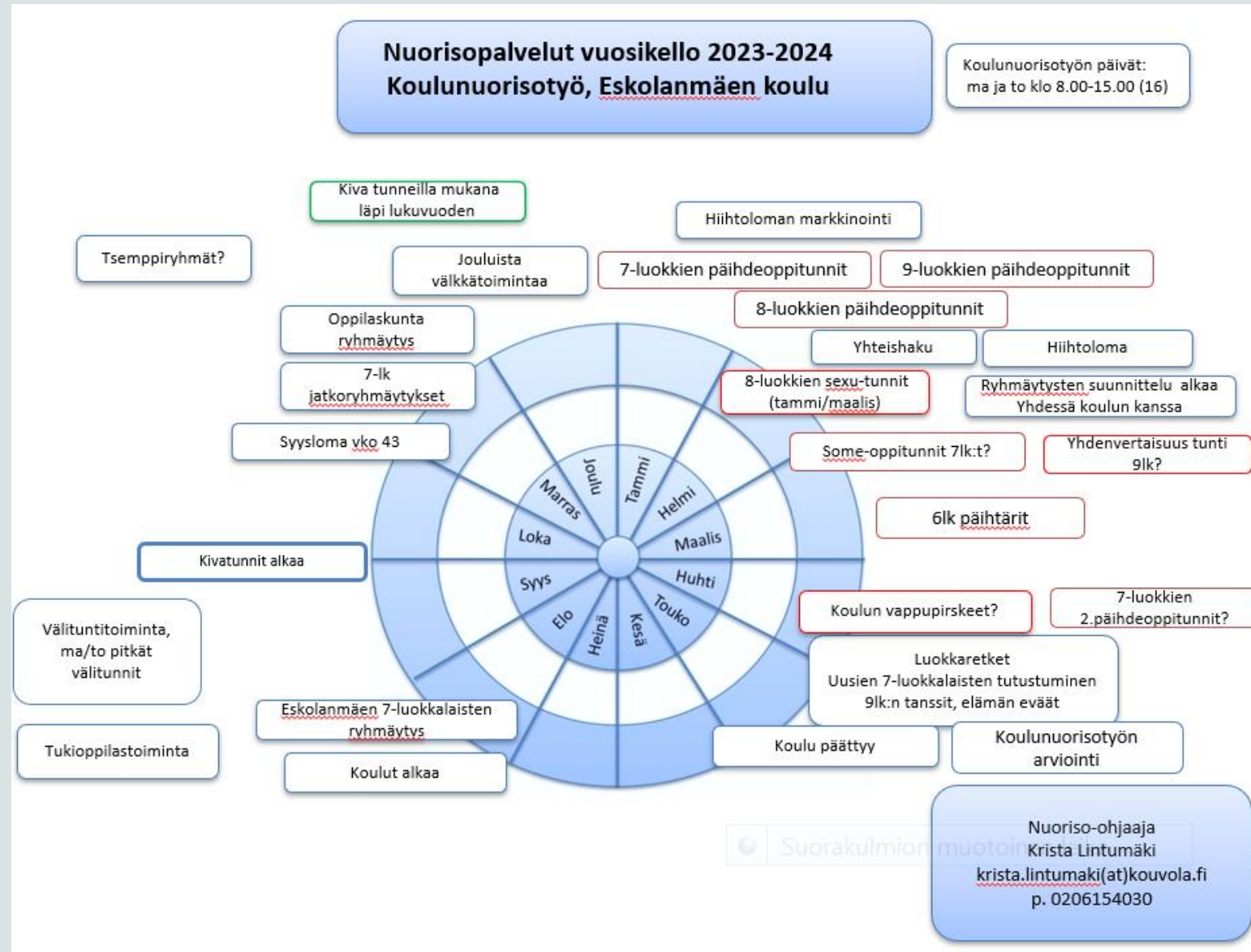

Oppilaiden hyvinvoinnin
lisääminen taiteen
keinoin

—
Oppilaiden osallistaminen
Yhteisöllisyyden lisääminen
taiteen avulla
Ympäristö hyvinvoinnin
tukena

Koulunuorisotyö tukee hyvinvointia!

Henkilökunnan ajatuksia hyvinvoinnin lisäämiseksi

OPPILAAN TASOLLA

- Erilaiset teemaviikot (esim. hävikkiviikko syyskuussa)
- Positiivinen palaute
- Kannustaminen, rohkaisu
- Omien vahvuuksien löytäminen ja niiden hyödyntäminen
- Oppilaan ääni kuuluviin
- Autetaan, ei tehdä oppilaan puolesta asioita
- Vaikeissakin asioissa positiivisuus ja kannustavuus
- Oppilashuoltopalveluista tiedottaminen
- Kahdenkeskiset keskustelut oppilaan kanssa
- Ohjaaminen myönteiseen tulevaisuuden kuvaan
- Onnistumisiin ja positiivisiin asioihin keskittyminen
- Opettajan oma esimerkki (tunteet, virheiden myöntäminen, omaan hyvinvointiin pyrkiminen)
- Rauhallisuus ja turvallisuus
- Kannustaminen ulkoiluun ja leikkiin
- Tarvittaessa oppilaan asian vieminen eteenpäin PTR:ään
- Välittämisen näyttäminen
- Itsearviointi
- Aito kuunteleminen
- Hyvinvoinnin huomaaminen erilaisilla tavoilla

LUOKAN TASOLLA

- Avoin keskustelu
- Myönteisen ilmapiirin luominen: kiinnostus oppilaiden kuulumisista, säännöllinen positiivinen palaute, kannustaminen ja rohkaiseminen, kodin ja koulun välinen tiivis yhteistyö
- Kaveri- ja tunnetaitojen opettelu
- Oppilaan koettava olevansa arvostettu ja hyväksytty omana itsenään
- Tutut rutiinit ja järjestys luovat työrauhaa ja edistävät hyvinvointia
- Luokanvalvojantunnit
- Ryhmäytykset, retket
- Hyvän yhteishengen ylläpitäminen
- Ryhmädynamiikan tarkkailu
- Häirintään puuttuminen
- Istumapaikkojen ja työtapojen vaihtelu
- Nopea tuki tarvittaessa
- Selkeät pelisäännöt ja hyvät opiskelurutiinit
- "Hyvän mielen projektit" luokassa
- Oppilaan mahdollisuus vaikuttaa koulupäivän kulkuun
- Ryhmätyöt erilaisissa ryhmissä
- Kiva-koulu
- Mahdollisten ristiriitojen selvittäminen
- Positiivista pedagogiikkaa luokkaan

Henkilökunnan ajatuksia hyvinvoinnin lisäämiseksi

OPPILAIDEN HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN KOULUN TASOLLA

- Yhteiset retket /teemapäivät ja -viikot /tapahtumat
- Oppilaiden tasavertainen kohtelevminen
- Yhteisten pelisääntöjen mukaan toimiminen
- Oppimisympäristön kehittäminen
- Koulumatkaliikunnan aktivoiminen
- Liikuntavälitunnit ja välituntiliikuttajat
- Välituntitoiminnan kehittäminen yhdessä oppilaiden kanssa
- Hymyily, tervehtiminen ja isoisen ilmapiirin luominen
- Joustavuus
- Ennakointi ja asioiden eteenpäin vieminen
- Toisen kunnioittaminen
- Tukioppilastoiminta
- Dialogin kehittäminen
- Työrauhan varmistamisen tuki (käytänteet haastavien oppilaiden kanssa toimimiseen)
- Integraatiokäytänteiden toimivuus
- Huolehtiminen yhteisestä ympäristöstä
- Vierailijoita eri aiheisiin liittyen
- Hyvien käytöstopojen huomioiminen
- Kiireettömyyden luominen
- Oppilaskunnan toiminta
- Yhdenvertaisuus
- Me- hengen lisääminen kivalla toiminnalla
- Yhtenäinen toimintakulttuuri, esim. poissaoloista ilmoittaminen
- Rentoutumisvälitunnit
- Keskustelumahdollisuudet
- Luokkarajat ylittävät tapahtumat
- Koko koulun lukutunnit
- Kiusaamisen estäminen ja siihen puuttuminen
- Oppilaille mahdollisuuksia puuttua koulun arkeen

Kouluruokaa ja siisteyttä

Oppilaan hyvinvointia ylläpidetään myös kouluruokailulla.

Siivoojien työ on tärkeää sekä terveydellisistä että oppimisympäristön viihtyvyysistä.

- Käytäväjärjestäjät yläkoulussa
- 8. ja 6. luokkien ruokala-TET
- Seiskojen "perehdytys ruokalakäyttämiseen" elokuussa.
  - Koulun ja koulupihan siivoustalkoot toukokuussa.

Hyvinvointi tukee oppimista

Oppilaan oppimisen tukemisen kivijalkana koulussamme:

- ✓ Erityisopetus: kaksi laaja-alaista erityisopetusta
- ✓ S2- opetus: kaksi suomi toisena kielenä- opettajaa
- ✓ Oppilaanohjaus: kaksi oppilaanohjaajaa (toinen koulussamme 50%)

Tärkeää:

Oikea-aikaisen tuen antaminen oppilaalle!

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kuuluu kaikille!

Oppimisen tukemisella hyvinvointia

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kuuluu kaikille oppilaille!

Oppimista tukevat erityisesti opettajat ja koulunkäynninohjaajat.

Kouvolan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma

4.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Esiopetuksessa ja koulussa oppilaalla on oikeus turvalliseen arkeen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

*Varhaiskasvatyüksiköiden ja **koulun työntekijöiden velvollisuutena on huolehtia siitä, että opetussuunnitelman mukainen opetus ja toiminta, ohjaus, oppilashuolto ja tuki toteutuu kaikkina esiopetus- ja koulupäivinä.** Oppilaita ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ketään ei kiusata tai syrjitä eikä aiheuteta vaaraa toiselle.*

7.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdistetään pedagoginen asiantuntemus sekä muiden ammattihenkilöiden osaaminen.

Tuki toteutetaan ensisijaisesti muuttamalla ennakkoluulottomasti oppimisympäristöä ja toimintaa. Tuen tarpeen ilmaantuessa tai muuttuessa ollaan valmiita muuttamaan toimintatapoja viivytyksettä. Oppimisympäristön muokkaamisessa käytetään myös eri tahojen antamaa informaatiota ja oppimisprosessin seurannasta saatua arviointitietoa.

YLEINEN TUKI

Yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana koulun arkea.

TEHOSTETTU TUKI

Tehostettu tuki on oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin jatkuvampaa, voimakkaampaa ja yksilöllisempää tukemista. Oppilas voi tällöin tarvita useampaa tuen muotoa. Tehostettua tukea annetaan oppilaalle laadittavan oppimissuunnitelman mukaisesti. Yhteistyö ja suunnitelmallisuus ovat tehostetun tuen toteutumisen edellytys.

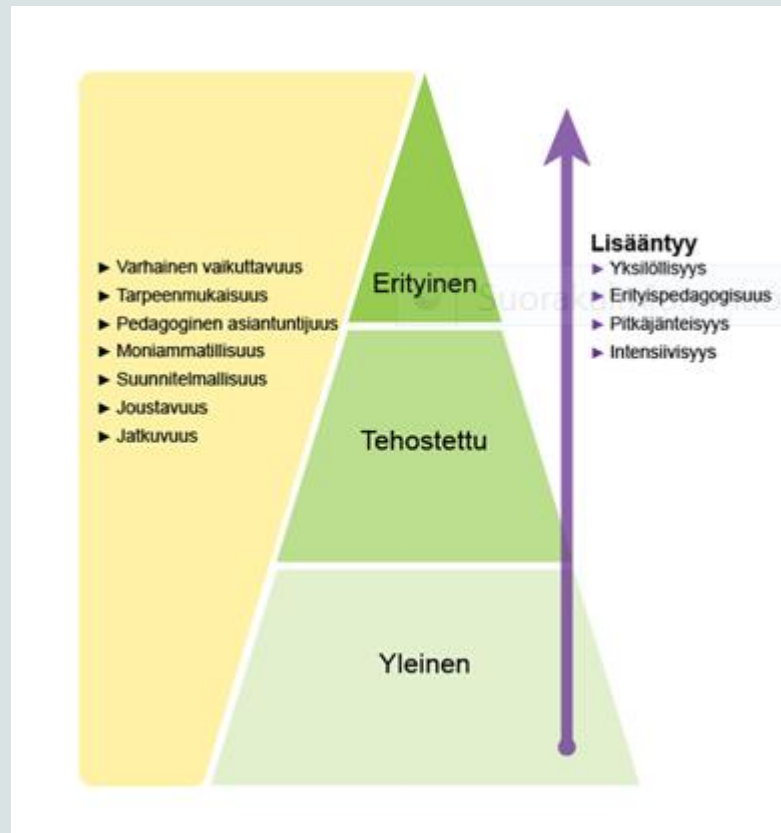
ERITYINEN TUKI

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Huoltajan tuki, moniammatillinen yhteistyö ja yksilöllinen ohjaus ovat tärkeitä.

Lähde: Opetushallitus

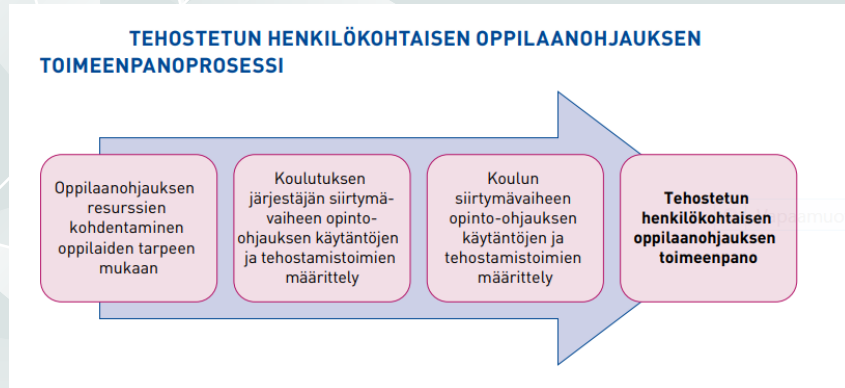
Kolmiportainen tuki edistää hyvinvointia

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee.

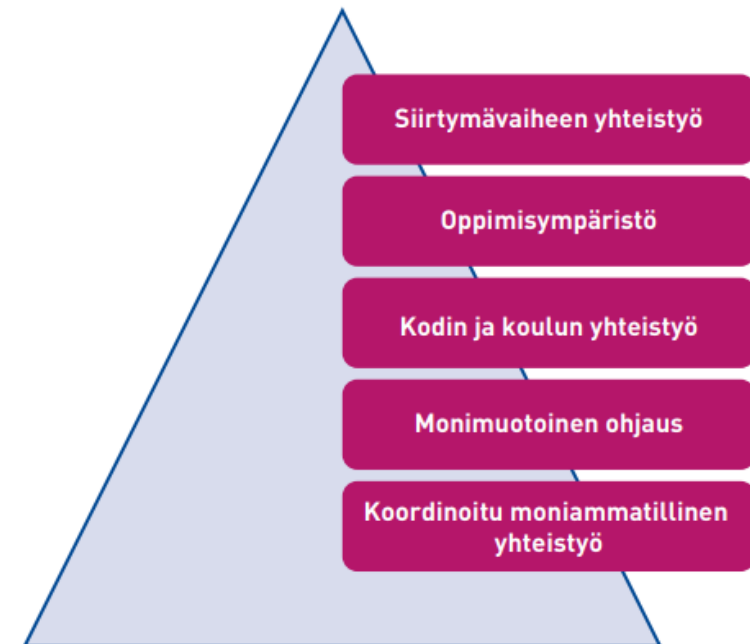
Tehostettu oppilaanohjaus hyvinvoinnin tukena

“Ohjaus perusopetuksessa on moniammatillista, ennaltaehkäisevää ja verkostoissa tapahtuvaa. Toisaalta lainsäädäntömme edellyttää moniammatillista yhteistyötä (Hallintolaki 10 §). Toisaalta tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on oma itsenäinen prosessi. Oppilaalle ohjaus näyttäytyy moniammatillisena kokonaisuutena ja tarvetta tehostettuun henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen voidaan arvioida osana oppimisen tuen organisointia.”

“Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on suunnitelmallista toimintaa, joka on opetussuunnitelman sisältöjen ja tavoitteiden mukaista. Oppilaanohjauksessa pyritään tukemaan kaikkien oppilaiden ura- ja koulutusvalintaan liittyvien valmiuksien kehittymistä. Oppilaanohjaus on kaikissa tapauksissa henkilökohtaista. Kaikille kohdennettu oppilaanohjaus ja tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus muodostavat kokonaisuuden.”

TEHOSTETUN OPPILAANOHJAUKSEN OSA-ALUEET

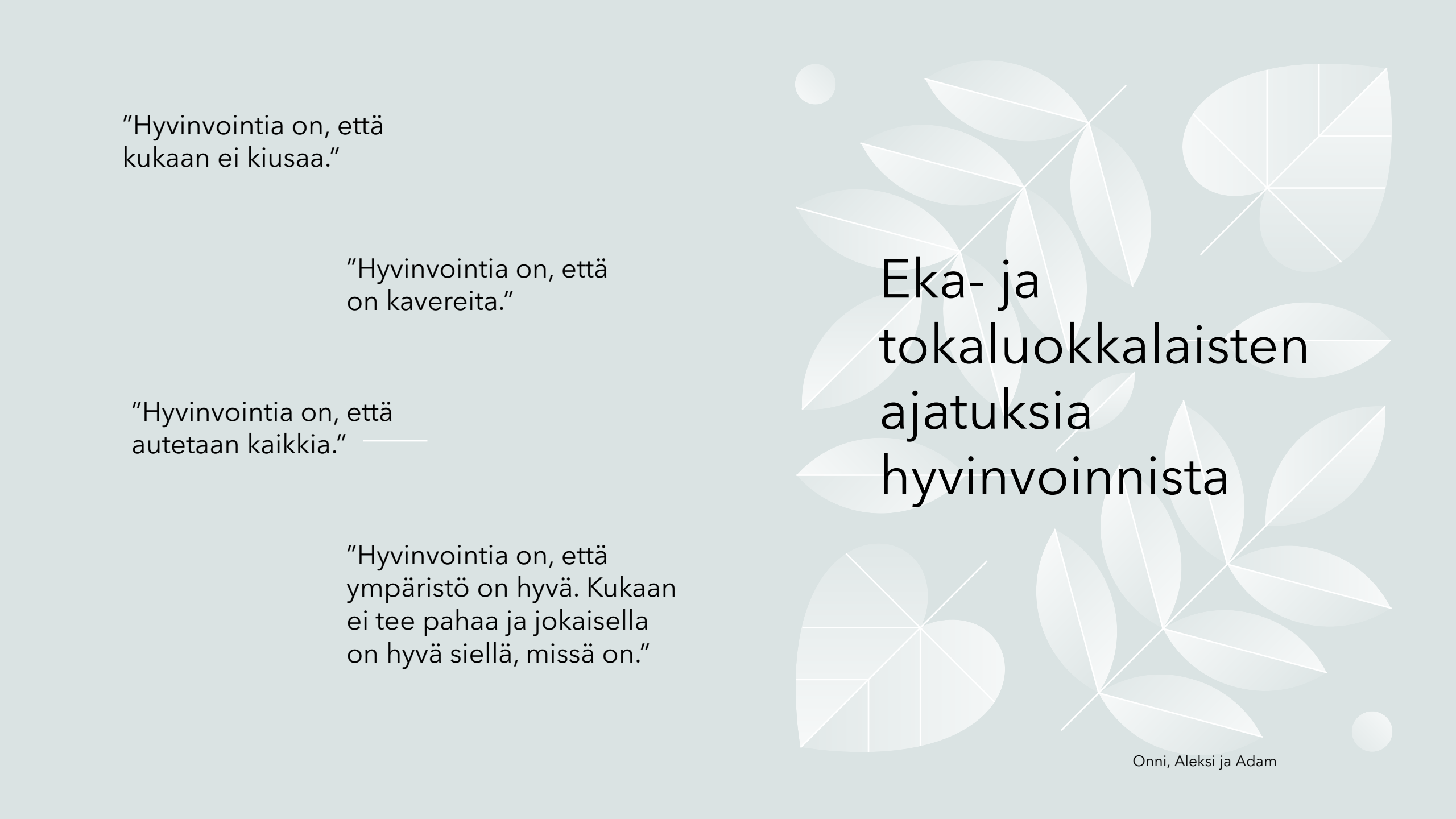

”Hyvinvointia on, että
kukaan ei kiusaa.”

”Hyvinvointia on, että
on kavereita.”

”Hyvinvointia on, että
autetaan kaikkia.”

”Hyvinvointia on, että
ympäristö on hyvä. Kukaan
ei tee pahaa ja jokaisella
on hyvä siellä, missä on.”

Eka- ja tokaluokkalaisten ajatuksia hyvinvoinnista